

Jaarverslag 2020

Een kenmerkende uitgave van de Walburg Pers uit de jaren tachtig, zowel wat betreft het onderwerp als ook de vormgeving. Wiessner schreef dit boek in 1980 (inv.nr. 186).

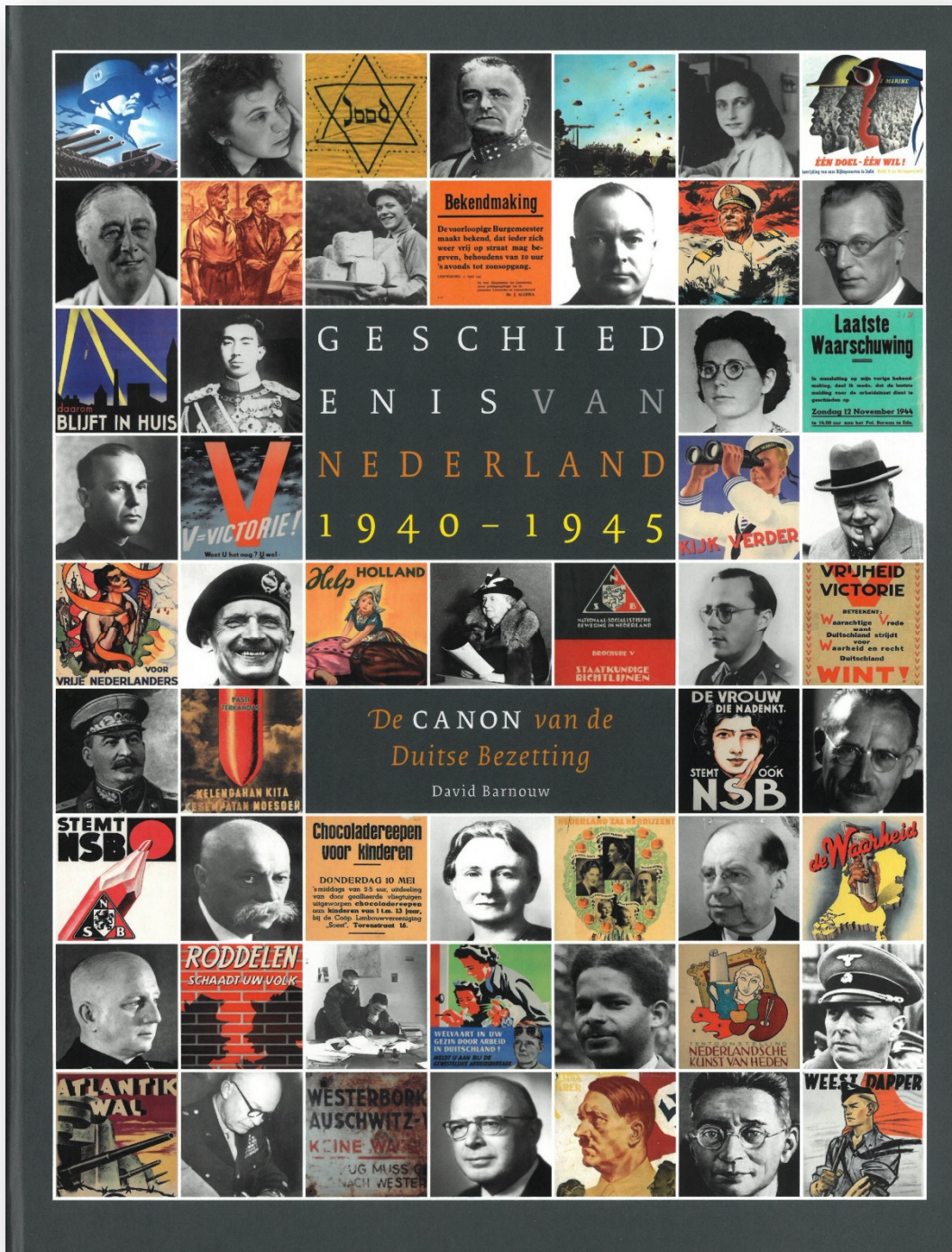
Bij de afbeeldingen:

Dit jaarverslag is geïllustreerd met omslagen van uitgaven van de Uitgeversmaatschappij Walburg Pers. In 2019 verwierf het RAZ het omvangrijke archief van deze uitgeverij. De Walburg Pers werd in 1961 opgericht door Chris Schriks. Jarenlang was de uitgeverij gevestigd aan de Zutphense Zaadmarkt. De Walburg Pers begon als uitgever van lokale en regionale geschiedenisboeken. Later specialiseerde de uitgeverij zich onder andere ook in rechtsgeschiedenis, geschiedenis en cultuur van Suriname en de Nederlandse Antillen en koloniale geschiedenis.

Het archief werd in 2020 geïnventariseerd. Momenteel wordt de het boekenfonds met ongeveer 2000 titels opgenomen in de bibliotheekcatalogus.

Inhoud

Voorwoord	5
Archiefbeheer.....	6
Inspectie en advies	9
Publieksbereik	11
Bedrijfsvoering	13
Jaarcijfers.....	15
Programma Erfgoed	17
Themajaar 75 jaar vrijheid	17
Een greep uit de projecten in 2020	17
Activiteiten.....	19
Communicatie.....	20
Bijlagen	22
Bijlage 1 Archiefaanwinsten	22
Bijlage 2 Specificaties archiefonderzoek en scanning on demand	24
Bijlage 3 Financieel resultaat 2020	26

In navolging van de nationale canon werden vanaf 2009 vele lokale, regionale, provinciale en thematische canons uitgegeven. Deze "special" over de bezetting werd gepubliceerd in 2010 (inv.nr. 1771).

Voorwoord

De maatregelen wegens de coronapandemie troffen vanzelfsprekend ook het RAZ. Maar dat de dienstverlening desondanks op een aanvaardbaar niveau bleef, mag als een succes worden beschouwd. Het RAZ plukte de vruchten van het vele scanwerk van de afgelopen jaren en de jarenlange ervaring met scannen op aanvraag. Tijdens de twee lockdown-perioden kregen onderzoekers hun bronnen digitaal aangeboden. In de zomer, toen de maatregelen waren versoepeld, konden zij met wat praktische aanpassingen ook weer terecht in de studiezaal.

Grootste troef van het RAZ bij het bedienen van de archiefgebruikers gedurende de lockdown was het e-loket voor bouwdoSSIERS. Deze applicatie werd in het verslagjaar aangevuld met bouwvergunningen van Zutphen en Warnsveld. Bijna elke aanvraag kon zo digitaal worden afgehandeld. Wat was dat een geweldige uitkomst voor de archiefbeheerders, archiefgebruikers en ambtenaren! De archiefgebruikers maakten dat zichtbaar door dit verslagjaar 3.047 aanvragen voor scans van bouwtekeningen via het e-loket in te sturen tegenover 1.956 aanvragen in 2019. Vooral de Zutphense en Warnsveldse dossiers waren verantwoordelijk voor deze groeispurt. Samen met de afdelingen DIV van de gemeenten Brummen, Lochem en Zutphen wordt het e-loket nog steeds doorontwikkeld.

Omdat veel cursussen, schoolbezoeken en andere bijeenkomsten werden afgelast, kon daarvoor in de plaats veel werk worden verzet in het toegankelijk maken van collecties. Er kwamen inventarissen voor bijvoorbeeld de archieven van Maïté Duval en van de Walburg Pers. Foto's van onder andere het Oude en Nieuwe Gasthuis en van voetbalclub Be Quick werden beschreven en gedigitaliseerd. De behoudsmedewerkers zorgden ervoor dat alles met de juiste materialen werd behandeld en op de juiste plaats gezet.

Toch hadden de maatregelen wel degelijk ook vervelende gevolgen voor dit team. Wij misten vooral onze vrijwilligers. Zij zorgen behalve voor scans, foto's, indexen en ompakwerk ook voor de nodige sfeer en inspiratie. Aan het einde van 2020 was de situatie zo nijpend dat het scanwerk nauwelijks meer kon worden uitgevoerd. Onze organisatie bleek kwetsbaar zonder de inzet van vrijwilligers. Gelukkig konden enkelen van hen vanaf hun thuisbasis nog werk verrichten voor het RAZ. Met een informele nieuwsbrief bleven zij op de hoogte van de ontwikkelingen op de Spiegelstraat. De traditionele kerstbijeenkomst werd op creatieve wijze vervangen door een digitaal bedankje. Het was een kleine pleister op de coronawonde.

Dit jaarverslag geeft vooral een overzicht van de activiteiten die het RAZ in 2020 ontplooidde. In een afzonderlijk hoofdstuk brengt het Erfgoedcentrum verslag uit over het afgelopen jaar.

Zutphen, maart 2021

Archiefbeheer

Het RAZ beheert, conform de Archiefwet, de archieven van de gemeente Zutphen. Dit gebeurt op basis van dienstverleningsovereenkomsten ook voor de gemeenten Brummen en Lochem. Het archiefbeheer houdt in dat er in totaal 762 archieven en collecties veilig in de depots zijn opgeslagen en toegankelijk zijn voor publiek. Op hoofdniveau is of wordt elk archief voorzien van een inventaris. Van populaire bronnen worden indexen gemaakt.

Belangrijkste activiteiten in 2020:

Algemeen

- Op 18 februari tekenden de gemeenten Brummen en Zutphen een nieuwe dienstverleningsovereenkomst voor archiefbeheer. Tot en met 2022 zorgt het RAZ voor zowel het analoge als het digitale archief van de gemeente Brummen.
- Het RAZ ontving op 24 maart 2020 het CoreTrustSeal (CTS). Dit is een internationaal kwaliteitszegel voor betrouwbare digitale archieven. Op basis van zestien eisen zijn het beleid, de organisatie, het archiefbeheer en de hard- en software gekeurd. Het RAZ behoort tot een van de eerste overheidsarchieven die dit certificaat ontvingen.
- Het RAZ verwierf in totaal 44 nieuwe archieven, archiefaanvullingen en collecties (foto's, films, druksels, etc.). Deze aanwinsten werden door het behoudsteam allemaal gecontroleerd op en zo nodig ontdaan van schimmels en insecten en vervolgens omgepakt in archiefdozen. Een compleet overzicht wordt gepresenteerd in bijlage 1.

Archieven

- In 2019 overleed beeldhouwster Maité Duval. Voor de Zutphense gemeenschap had zij grote betekenis. Haar kinderen schonken haar archief aan het RAZ. Het archief werd materieel verzorgd en al na enkele maanden kon een inventaris op de website worden geplaatst.
- De foto's en archiefstukken van het Museum Groot Graffel die in 2018 werden verworven, konden in dit verslagjaar worden verwerkt. Honderden foto's kwamen in de beeldbank en archiefstukken kregen een plaats in een van de deelarchieven van het Oude- en Nieuwe Gasthuis.
- Veel menskracht werd ingezet bij het grootschalige project waarbij alle bouwvergunningen van Zutphen en Warnsveld worden gescand, opgenomen in het e-loket bouwdoSSIERS en opnieuw omgepakt. Op 31 december moesten alleen nog de laatste straten van Warnsveld onder de scanner. De applicatie bleek een enorme uitkomst voor de digitale dienstverlening tijdens de coronapandemie.
- De gemeentelijke archieven die in oktober 2019 door de gemeente Lochem naar de archiefbewaarplaats van het RAZ waren overgebracht, zijn in het verslagjaar bijna allemaal omgepakt zodat ze geschikt zijn voor permanente bewaring. Op 31 december resteert nog een paar meter.
- Met de inventarisatie van de uiterst recente archieven van Het Plein en Stichting Gelre Werkt! werd een nieuwe stap gezet in archiefbeheer. Beide archieven werden volledig digitaal overgebracht. Opslag en beheer van het archief vindt daarom niet plaats in het depot aan de Spiegelstraat maar via het digitale depot Archivematica. De inventarissen mét openbare documenten worden via het archievenoverzicht aangeboden.
- Het charterproject ging in het verslagjaar gestaag door. In dit langdurig project worden de ruim 6.000 oorkonden die het RAZ beheert optimaal toegankelijk gemaakt. Vrijwilligers maakten de charters en aanhangende zegels schoon, waarna andere vrijwilligers zorgden voor een foto-

opname en voor publicatie in de chartercollectie. Zo zijn onder andere alle 833 charters uit het Oud Archief Zutphen gefotografeerd.

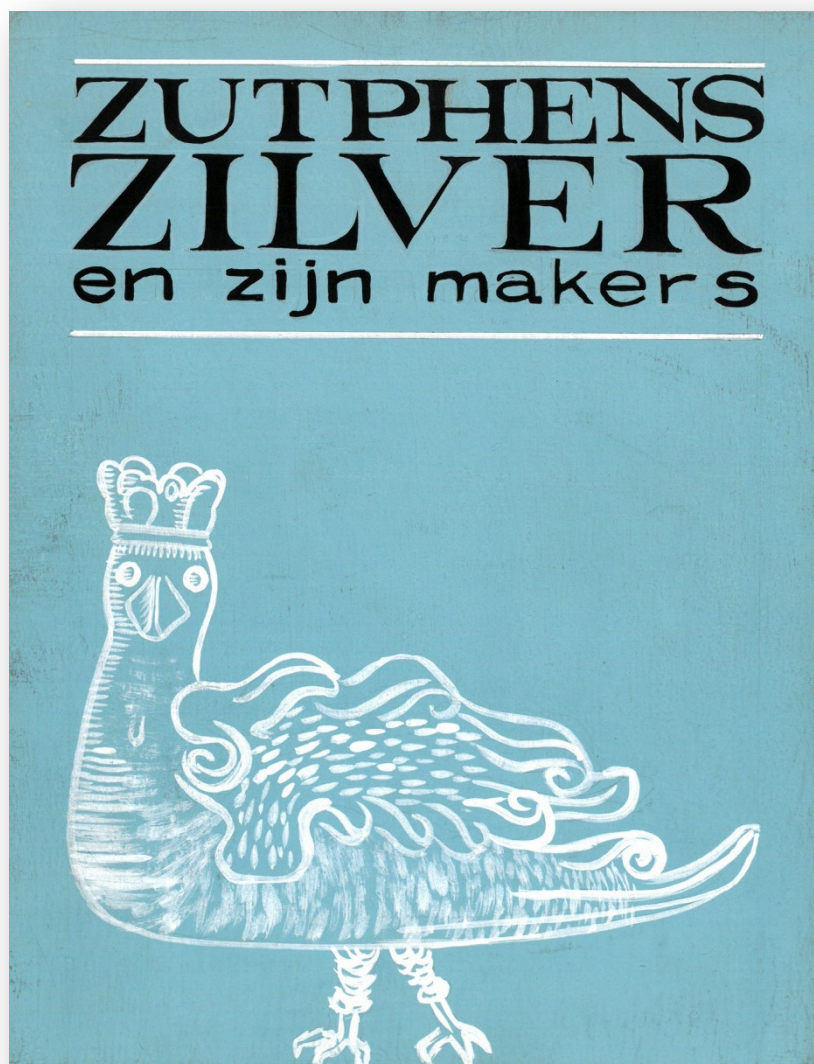
- Bijzondere aandacht kreeg het register van “affectatie en beswaeren” (hypotheekregister) uit het Scholtambtarchief van Lochem (inv.nr. 160). Dit register biedt uitzonderlijk veel informatie over overdracht van onroerend goed (boerderijen) in Lochem in de jaren 1683-1774. Voordat het kon worden gefotografeerd, moest de boekrestaurator het boekwerk zeer intensief behandelen.
- Vrijwilligers werkten aan diverse indexeerprojecten. Het indexeren van de kerkelijke zitplaatsregisters is afgerond. Het indexeren van de notarisakten, militieregisters en weeskamerprotocollen werd voortgezet, hoewel door de beperkingen minder akten konden worden ingevoerd.
- Drie verschillende “transcriptieclubs” maakten oude teksten voor het grote publiek toegankelijk. Een deel van hun transcripties waren bestemd voor het promotieonderzoek “Communicatie tussen Hanzesteden”. Daarnaast leverden enkele individuele vrijwilligers transcripties van archiefstukken aan. Niet alleen eeuwenoude archiefstukken werden getranscribeerd. Zo zijn ook de brieven die de Zutphense onderwijzer John de Groot tijdens de Tweede Wereldoorlog aan zijn familie in het westen schreef, op de website gepubliceerd.

E-depot

- Met de gemeenten Brummen, Lochem en Zutphen en met marktpartij Picturae werd gewerkt aan optimalisatie van het e-depot in het algemeen en de hiermee samenwerkende bouwvergunningenapplicatie in het bijzonder.

Bibliotheek en beeldbank

- 260 boeken kregen de volle aandacht van de papier- en boekrestaurator en haar team. Zo werden 58 boeken uit de collectie van de Familievereniging Van Hasselt hersteld en meerdere jaargangen tijdschriften ingebonden.
- Met het Historisch Genootschap Lochem-Laren-Barchem werd intensief overleg gevoerd over de mogelijkheden om hun hele fotocollectie via het RAZ digitaal te tonen. De database van het RAZ is beschikbaar gesteld om dit voor elkaar te krijgen.
- Gestart werd met het tekstdoorzoekbaar scannen van oude edities van *Zutphen*, het tijdschrift van de Historische Vereniging Zutphen. Daarna werden de jaargangen 1982-1991 opgenomen in de periodiekenviewer op onze website. In 2019 waren hier al de jaargangen 2012-2019 ontsloten.
- In 36 tekstdoorzoekbare scans werden ook zeven edities van de eerste *Zutphensche Courant* uit 1783 en 1784 (uitgave Van Bulderen) in de periodiekenviewer ontsloten.
- De beeldbank werd fors uitgebreid. Veel aandacht ging dit verslagjaar uit naar de fotocollecties van de Zutphense Voetbal Vereniging Be Quick, van het voormalige Museum Groot Graffel en van wijlen de heer Hoekstra.

Een van de eerste publicaties van de Walburg Pers was Zutphens Zilver door W.J.S. van Alphen en M.M. Doornink-Hoogenraad uit 1965. Deze voorkant is van een dummy. De uiteindelijke publicatie werd uitgevoerd zonder afbeelding op de voorkant (inv.nr. 92).

Inspectie en advies

De archiefinspectietaak betreft het toezichhouden op archief- en informatiebeheer voor de gemeenten Brummen, Lochem en Zutphen. De archiefinspecteur legt auditbezoeken af, beoordeelt procedures en adviseert daarover, gevraagd en ongevraagd. Hij neemt deel aan overleggen waarbij expertise vanuit de archiefinspectie gewenst is. Behalve aan de deelnemende gemeenten geeft het RAZ ook advies en voorlichting aan particuliere organisaties.

Belangrijkste activiteiten in 2020:

Gemeenten en gemeenschappelijke regelingen

- De inspecteur gaf een algemeen advies aan de gemeenten over het archiveren in verband met de coronacrisis. Landelijk was de coronacrisis al aangewezen als zogenaamde hotspot.
- De inspecteur gaf voorlichting over de invoering van de herziene Archiefwet (in 2021) en de implementatie van de Selectielijst 2020. Lokale regelgeving werd hierop aangepast.
- Voor de gemeente Brummen adviseerde de inspecteur onder andere op het gebied van waardering en selectie. De vernietiging van digitale archiefbescheiden werd begeleid. Vernietigingslijsten werden beoordeeld en goedgekeurd.
Hij begeleidde de totstandkoming van het *Handboek vervanging archiefbescheiden*, dat uitmondde in een vervangingsbesluit. In het verlengde hiervan zijn adviezen gegeven met betrekking tot het digitaliseren en vervangen van de Brummense bouwvergunningen. In 2021 zal met dit project worden gestart. Ook adviseerde de archiefinspecteur ten aanzien van de voorgenomen verplichte overbrenging van analoge archieven vanaf 1980 naar het RAZ. In december werd een start gemaakt met een audit op het archief- en informatiebeheer bij de gemeente Brummen.
- Voor de gemeente Lochem adviseerde de inspecteur ten aanzien van waardering en selectie. Hij was betrokken bij het opstellen van een zogenaamde hotspotmonitor. Samen met de archivaris nam hij deel aan het Strategisch Informatieoverleg (SIO) van de gemeente Lochem. Ook adviseerde hij bij de voorgenomen digitale vervanging van analoge archiefbescheiden van de bedrijfsvoeringsorganisatie PlusOV.
- Voor de gemeente Zutphen adviseerde de inspecteur onder andere ten aanzien van waardering en selectie. Vernietigingslijsten werden beoordeeld en goedgekeurd.
Hij begeleidde de totstandkoming van het *Handboek digitale vervanging archiefbescheiden sociaal domein*. Na een positief advies is daarop een vervangingsbesluit genomen.
De inspecteur adviseerde bij de overbrenging van het bestuursarchief GR Het Plein (2010-2018) en het bestuursarchief Stichting GelreWerkt! (2019).
- De inspecteur adviseerde om het al overgebrachte archief van sociale werkvoorziening Delta (1973-2005) alsnog te verplaatsen naar de gemeente Voorst.

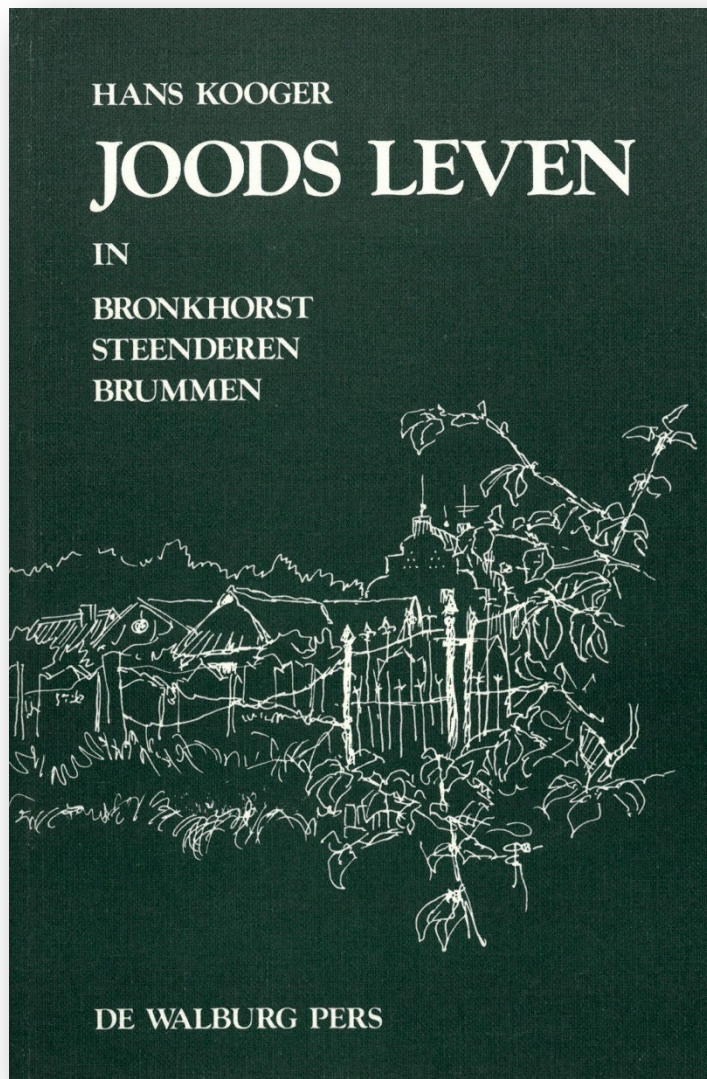
Particulieren

- Geïventariseerd werd welke dossiers in het secretarieearchief van de gemeente Zutphen zouden moeten worden onderzocht op sporen van de onvrijwillige onteigening van joods onroerend goed in de jaren 1942-1945. Aanleiding waren navenante vragen van het journalistieke onderzoekscollectief Pointer aan de burgermeester, daartoe aangezet door de publicatie in 2019 van de aan de Kadasterarchieven gekoppelde verkoopadministratie van de Duitse bezetter – de zogenaamde Verkaufsbücher – door het Kadaster en het Nationaal Archief. Het vormde de basis

voor een besluit om deze zaak gezamenlijk met de gemeenten Deventer en Apeldoorn (in 2021) te laten onderzoeken.

Voor de enige Brummense vermelding in de Verkaufsbücher werd voor de gemeente Brummen eenzelfde inventarisatie gemaakt, die geen verdere gegevens opleverde.

- De projectleider voor het e-depot schreef het informatieblad *Digitaal archiveren voor particulieren*. Steeds vaker zullen verenigingen en bedrijven hun archieven digitaal aanbieden aan het RAZ. Duidelijke adviezen leiden dan tot efficiëntere opname in het elektronische depot.
- De papierrestaurator schreef een conserveringsadvies voor de prentencollectie van Huis De Wildenborch te Vorden. De Familievereniging Van Hasselt kreeg advies over het behoud van boeken en foto's uit hun familiearchief dat bij het RAZ berust.

*Ook na de allereerste jaren bleef de uitgeverij zich richten op de lokale geschiedenis in de regio Zutphen.
Dit boek werd in 1978 uitgegeven (inv.nr. 107).*

Publieksbereik

In de studiezaal – en steeds meer via het Erfgoedportaal – kan iedereen de archieven raadplegen. Het RAZ stimuleert het doen van historisch onderzoek. De wijze waarop varieert van een stamboom maken tot een uitgebreid onderzoek voor studiedoeleinden. Het RAZ werkt mee aan open dagen en biedt cursussen aan. Artikelen in diverse bladen laten zien welke rijkdom het archief bevat. Waar mogelijk gebeurt dit in samenwerking met anderen. Het Erfgoedcentrum verzorgt voor RAZ de publiciteit. Door de beperkingen zijn er in 2020 helaas weinig cursussen gegeven. Ook waren er weinig externe activiteiten waar het RAZ aan kon deelnemen.

Belangrijkste activiteiten in 2020:

Cursussen en evenementen

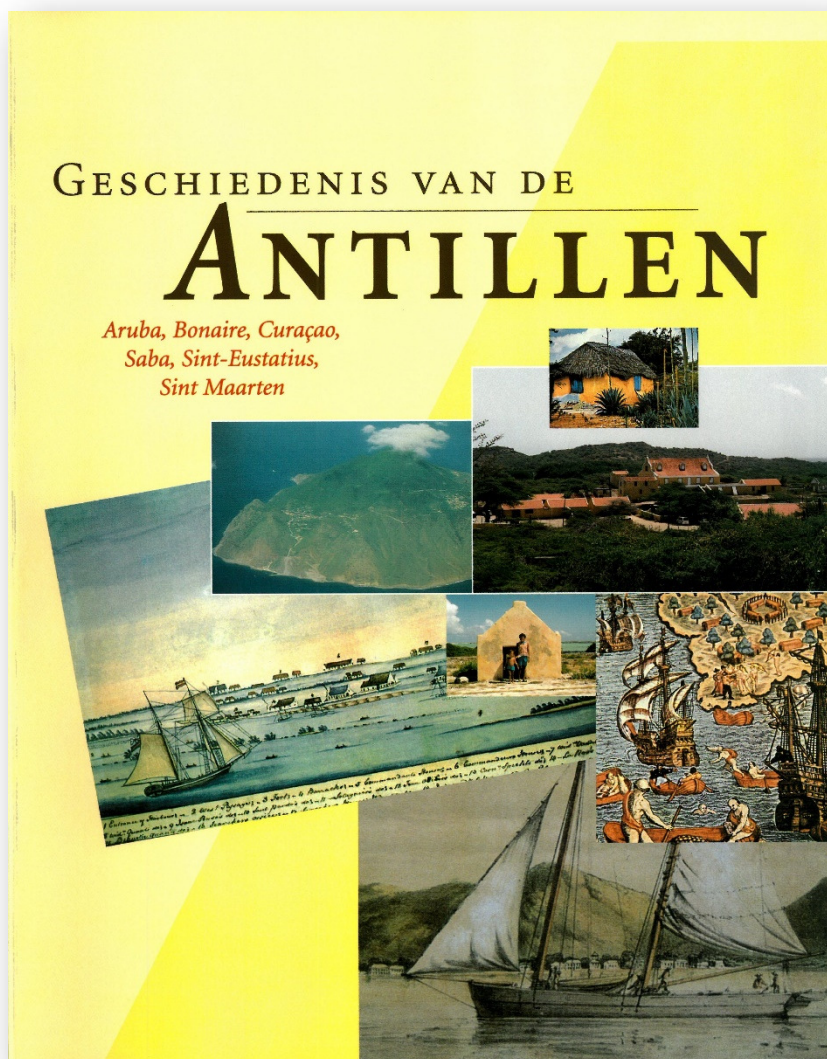
- Op 12 februari 2020 verzorgde het RAZ een expositie over Walraven van Hall, de “bankier van het verzet”. Het was die dag 75 jaar geleden dat Walraven van Hall in Haarlem door de bezetter werd gedood. Van Hall woonde van 1931 tot en met februari 1940 in Zutphen. Maar liefst 50 mensen zagen deze expositie op 12 februari en bezoekers van het archief konden de stukken daarna nog enkele weken bewonderen in de vitrine op de studiezaal.
- In de eerste maanden van 2020 bezochten twintig leerlingen van het Stedelijk Lyceum te Zutphen in het kader van een schoolproject het archief om een onderzoek te doen naar de verschillende bruggen in Zutphen.
- Op 11 september bezocht de archivaris OBS de Rietgors in Leuvenheim, waar hij 15 leerlingen vertelde over het archief. Dit bezoek was een alternatief voor het geplande bezoek van de leerlingen aan Zutphen, dat vanwege de coronapandemie niet door kon gaan.
- De archivaris gaf op 19 februari en op 28 oktober het cursusonderdeel *Zoeken in het Zutphens archief* voor de cursus Zutphenkunde. 50 cursisten leerden op deze manier het archief beter kennen.

Publicaties en media

- In het tijdschrift *Oer* verschenen diverse artikelen gebaseerd op archiefmateriaal van het RAZ. De collectie foto's van de Zutphense fotograaf Lein de Nood kreeg speciale aandacht in de rubriek *In beeld* en Carol Jan Klok schreef een artikel over de overtoom in Lochem.
- In het tijdschrift *Zutphense Pracht* verscheen een artikel van Henk Beijers over de restanten van een schotbalkenloods aan de Vliegendijk, een overblijfsel van de IJssellinie. Hij vond de tekeningen van deze ‘geheime’ loods tijdens inventarisatiewerkzaamheden. Daarnaast schreef Barend de Voogd een artikel over zijn moeder, Maité Duval, naar aanleiding van de schenking van haar archief aan het RAZ.
- In de tijdschriften van diverse historische verenigingen verschenen artikelen gebaseerd op bronnen uit het archief. In het tijdschrift *Ons Markenboek* (HV de Elf Marken, Gorssel e.o.) schreef medewerkster Mirjam van Velzen onder andere over de besmettelijke persloop in de 18e eeuw. In *Zutphen* (HV Zutphen) wijdde beeldend kunstenaar Peter Kooij een artikel aan de organisatie van een expositie door Zutphense Kunstvereniging Pictura, waarvan het RAZ het archief bewaart.

Onderzoek en publicaties

- Het zeventiende-eeuwse medische receptenboek van Christina Poppincks uit het rechterlijk archief van Zutphen wordt getranscribeerd en hertaald. De uitgave van dit manuscript heeft helaas vertraging opgelopen vanwege de coronamaatregelen.
- Marjolein Koudstaal rondde haar onderzoek naar de eerste boekdrukker van Zutphen, Thieman Petersz Os van Breda, af. In 2021 worden de onderzoeksresultaten gepubliceerd. Dit onderzoek vond plaats in het kader van een breder onderzoek naar Zutphense boekdrukkers dat in 2021 wordt voortgezet. Koudstaal wordt hierbij ondersteund door twee vrijwilligers van het RAZ.
- Er werd meegewerkt aan de publicatie *Wij zijn vrij!* van Menno Tamminga, door het aanleveren van fotomateriaal en het digitaliseren van bronnen.

De Walburg Pers had een behoorlijk marktaandeel in geschiedenisboeken over Suriname en de Nederlandse Antillen. Dit boek verscheen in 1997 (inv.nr. 908).

Bedrijfsvoering

Het RAZ is een team binnen de gemeente Zutphen. De gemeente verzorgt personeelszaken en gebouwenbeheer en ondersteunt het team RAZ op tal van andere activiteiten.

Belangrijkste gebeurtenissen in 2020:

Personeel

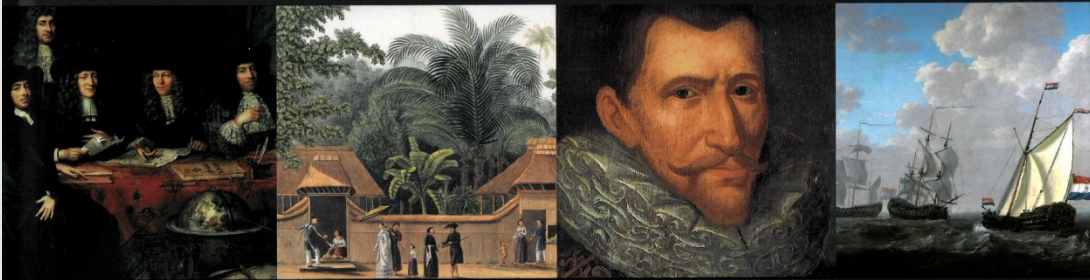
- Vanwege het project Scannen Bouwvergunningen waren Jan Kasperink en Sigrid Agterhuis (tot en met mei) actief, beiden zijn via GelreWerkt! geworven.
- In de eerste twee weken van september liep Arthur Blom stage, leerling van de École Européenne Bruxelles. Voor het erfgoedportaal maakte hij een verslag van zijn verschillende werkzaamheden.
- De boek- en papierrestaurator werkte in het verslagjaar tevens voor het Stedelijk Museum Zutphen. Zij restaureerde 56 objecten uit hun collectie en zorgde ervoor dat vijf manuscripten uit de RAZ-collectie in de vaste expositie van het Stedelijk Museum werden opgenomen.
- Enkele collega's van de gemeente Zutphen re-integreerden tijdens het verslagjaar bij het RAZ. Zij verrichtten werkzaamheden in het restauratieatelier en in de scankamer.

Gebouwen

- In januari schreef de archivaris een memo over de stand van zaken ten aanzien van de staat en het onderhoud van de archiefgebouwen. Deze memo werd besproken in het portefeuilleoverleg met de wethouder en met team Grondzaken en Vastgoed van de gemeente. Besloten werd om gefaseerd enkele noodzakelijke verbeteringen en modernisering van het archiefdepot en restauratieruimte door te voeren. Voor de langere termijn wordt gekeken naar het huisvestingsvraagstuk. Functies en ruimtebehoeften veranderen en gekeken moet worden welke huisvesting daar bij past. In het door het college vastgestelde bezuinigingstraject "spoor 2" is deze verkenning opgedragen. Dit moet leiden tot verbeterde huisvesting en tevens lagere jaarlijkse lasten. Dit proces is eind 2020 gestart.
- Op 15 juni lekte een condensator in een tl-armatuur in het archiefdepot. Dat gaf een dusdanige brandlucht dat de brandweer werd ingeschakeld. Eerst na grondig onderzoek werd het euvel ontdekt en hersteld. De komst van meerdere brandweerwagens in de smalle Spiegelstraat gaf de nodige opwindings. Van deze calamiteit is verslag uitgebracht aan de betrokken gemeenten.
- De buitenkant van het Nieuwe Gasthuis kreeg in het najaar een grondige verfbeurt.

FEMME S. GAASTRA

GESCHIEDENIS VAN DE VOC

WALBURG PERS

Een ware kaskraker voor de Walburg Pers was deze uitgave over de VOC door Femme S. Gaastra. De eerste druk verscheen in 1992. Dit is de voorkant van de elfde druk uit 2012 (inv.nr. 1863).

Jaarcijfers

Google Analytics en ook de verschillende databases die het RAZ gebruikt, leveren tal van cijfers op. Hieronder volgt een representatieve greep. Bij het lezen van gebruikerscijfers is het van belang te weten dat het RAZ "open data" beschikbaar stelt. Dat houdt in dat RAZ-bronnen ook via andere websites worden gepresenteerd. In sommige gevallen zijn deze websites beter in staat om specifieke doelgroepen te bereiken. Websites die veelvuldig RAZ-data "hergebruiken" of delen zijn bijvoorbeeld: Open Archieven, Wiewaswie, Genealogie in de Achterhoek en CollectieGelderland. Enerzijds zorgen deze sites voor een toename van het bronnengebruik maar anderzijds voor een daling van het bezoek op de eigen website.

Collectiebeheer (totalen tot en met 31 december 2020)

- Aantal strekkende meters archieven en collecties: 4.665 (2019: 4.780)
- Aantal archieven en collecties: 762 (2019: 746)
- Aantal beschreven archiefbestanddelen: 116.959 (2019: 111.080)
- Aantal foto's en kaarten op website: 51.959 (2019: 50.160)
- Aantal titels in bibliotheekcatalogus: 15.843 (2019: 15.699)
- Aantal namen in voorouderdatabase: 1.058.220 (2019: 1.038.986)
- Aantal gefotografeerde charters: 3.539 (2019: 3.267*)
- Aantal scans: 35.237 (2019: 34.180*)
- Dataopslag: 4,4 Tb (2019: 2,6 Tb)

Dienstverlening (gerealiseerd in 2020)

- Bezoeken studiezaal: 386 (2019: 674)
- Ophaalacties uit depot: 467 (2019: 844; zie bijlage 2 voor specificaties)
- Website:
Erfgoedcentrumzutphen.nl 1.081.013 miljoen paginaweergaven door 58.385 unieke bezoekers (2019: 1.124.169 paginaweergaven door 42.531 unieke bezoekers) Bouw-dossiers.erfgoedcentrumzutphen.nl: 151.243 weergaven door 11.463 gebruikers (2019: 62.493 weergaven door 3.960 gebruikers *)
Opgeteld is dat: 1.232.256 weergaven door 69.848 bezoekers (2019: 1.186.662 weergaven door 46.491 gebruikers)*
- Facebook: 1.740 volgers (2019: 1.545)
- Instagram: 997 volgers (2019: 728)
- Externe scanopdrachten: 451 ingewilligde aanvragen met in totaal 17.839 scans (2019: 399 gehonoreerde aanvragen met in totaal 16.859 scans)

Bedrijfsvoering (per 31 december 2020)

- Personeel (in fte): 7,88 (2019: 8,7)
- Aantal vrijwilligers: 37 (2019: 34)

**gecorrigeerd aantal*

De Walburg Pers staat vooral bekend als uitgever van geschiedenisboeken. Vanaf de jaren tachtig legde de uitgeverij zich echter ook toe op het uitgeven van juridische boeken. Dit boek verscheen als herdruk in 2008 (inv.nr. 1462).

Programma Erfgoed

Het RAZ is als locatie ook de basis van het Erfgoedcentrum Zutphen. Deze netwerkorganisatie ontplooit en faciliteert activiteiten voor de erfgoedpartners archeologie, archief, monumentenzorg en museum. Zij zijn gericht op de actielijnen collectie, toegang en aanbod, educatie en participatie en onderzoek en zijn gekoppeld aan de (wettelijke) collectie-, beheer- maatschappelijke en bedrijfsvoeringstaken van de erfgoedpartners. Centraal hierin staan de uitgezette erfgoedlijnen, zoals beschreven in de cultuuragenda van de gemeente Zutphen. De activiteiten zijn er altijd op gericht erfgoed in de brede zin van het woord toegankelijk te maken en inwoners en bezoekers te informeren.

Het programma van het Erfgoedcentrum Zutphen wordt uitgevoerd door een programmamanager, een communicatiemedewerker en twee ondersteuners, in nauwe samenspraak met de collega's van de genoemde erfgoedpartners en de vrijwilligers van onder meer Het Gilde Zutphen.

Themajaar 75 jaar vrijheid

Jaarlijks stelt het Erfgoedcentrum Zutphen een thema centraal dat als kapstok dient voor de activiteiten in dat jaar. Het thema in 2020 was "75 jaar vrijheid gemeente Zutphen", aansluitend bij het landelijke thema. Vanwege de coronapandemie konden diverse activiteiten niet doorgaan en waren we genoodzaakt flink bij te sturen in onze plannen. Dankzij onze creativiteit en flexibiliteit zijn we er toch in geslaagd het thema voortdurend te laden en om andere projecten (verder) op te pakken en zo doende zichtbare resultaten te behalen.

Een greep uit de projecten in 2020

Een aantal hoogtepunten van de activiteiten, onderzoeken en projecten:

Collectie

De bouw van de maquette van "Zutphen in 1485" startte in 2017 en ging ook in 2020 door. We hebben een aantal mijlpalen gevierd en wekelijks aandacht aan de bouw gegeven in de vorm van een serie op Instagram en Facebook. Deze serie vormt daarnaast op de portal een webtentoonstelling die ook in 2021 wordt aangevuld. Op de website Zutphen1485.nl zijn de vorderingen te volgen. In de zomer van 2020 zijn hieraan veel nieuwe foto's toegevoegd en beschreven.

Op de erfgoedportal is de collectie Monumentenzorg gerealiseerd en ontsloten. Aan dit project is ruim drie jaar gewerkt en het resultaat mag er zijn. Van elk monument is nu een registerblad te vinden en worden ook andere collecties van bijvoorbeeld het RAZ ontsloten. Zo is de wens om meerdere databases met elkaar te laten samenwerken nu in praktijk gebracht.

Digitaal is een grote slag geslagen met de afronding van de cultuurhistorische waardenkaarten en de start van de ontwikkeling van de archeologische database. Die worden in 2021 ook zichtbaar op het erfgoedportaal.

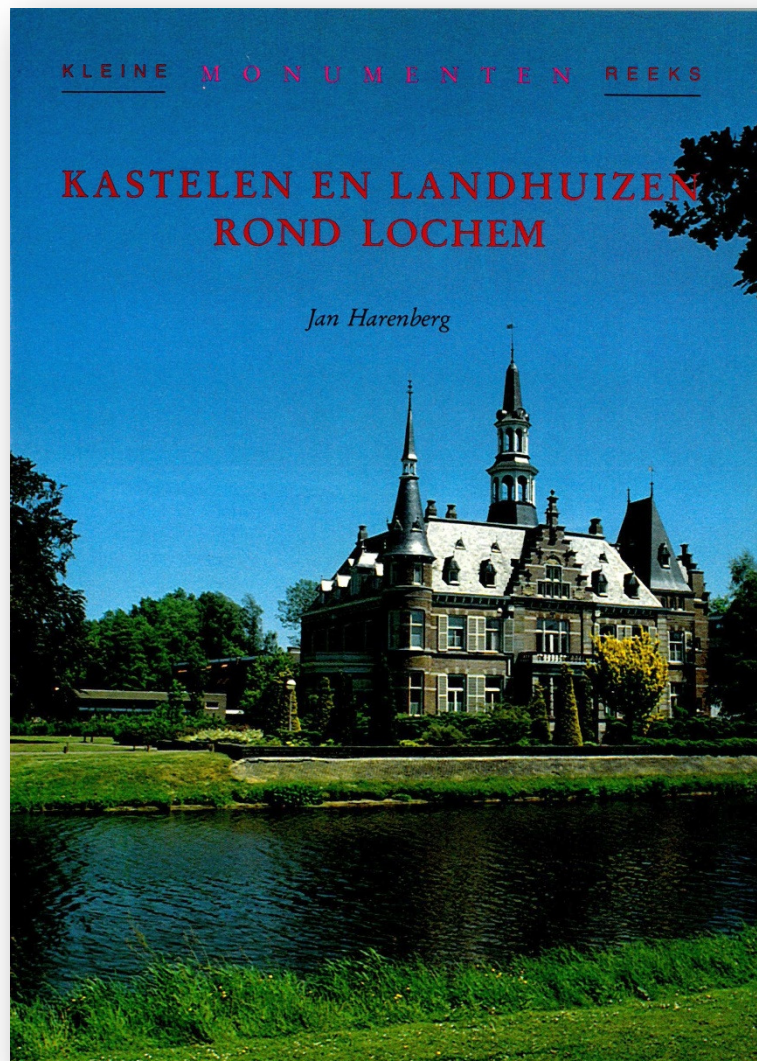
Toegang en aanbod

Steeds meer monumenten zijn toegankelijk voor publiek. Hiervoor werken we samen met Stichting Het Gilde Zutphen dat de bemensing op de locaties regelt.

Nieuw in 2020 was de openstelling van de Bourgonjetoren. Op 1 augustus zetten de vrijwilligers van Het Gilde Zutphen de eerste bezoekers van de toren in het zonnetje. Ook zijn in 2020 de voorbereidingen getroffen voor de realisatie van het museum De Hanzeaat: de bouwtekeningen en het inrichtingsconcept zijn inmiddels afgerond.

Vanwege corona konden de locaties maar heel beperkt open. Dat resulteerde in de volgende bezoekersaantallen:

- Burgerzaal: 12.026 (waarvan bijna de helft tijdens de tentoonstelling *Wij zijn vrij*)
- Wijnhuistoren: 497
- Bourgonjetoren: 436

Bekend en erg populair waren (en zijn!) de "kastelenboekjes" uit de Kleine Monumenten Reeks. Dit boekje over de kastelen en landhuizen rond Lochem werd in 1989 uitgebracht (inv.nr. 543).

Educatie en participatie

Een hoogtepunt op het gebied van erfgoed en participatie in 2020 is de ontwikkeling van het Erfgoed Informatiepunt (werktitel). Dit wordt een mobiele tentoonstellingsunit die door erfgoedorganisaties in Lochem en Zutphen kan worden ingezet. De bedoeling is dat zij kleine tentoonstellingen gaan maken die dicht bij de bewoners kunnen worden getoond, bijvoorbeeld in verzorgingshuizen. Zo willen we ons erfgoed dichterbij de burgers brengen. In 2020 heeft het project vorm gekregen en zijn de eerste ontwerpen gepresenteerd. Zoveel mogelijk erfgoedorganisaties in Lochem en Zutphen zijn hierbij betrokken. Het Erfgoedcentrum Zutphen werkt hiervoor nauw samen met de gemeente Lochem, de coördinatie is in handen van de Muzehof.

Ook op het gebied van Archeologieparticipatie is een belangrijke mijlpaal bereikt. Erfgoedcentrum Zutphen heeft samen met Erve Eme hiervoor een mobiele Archeohotspot ontwikkeld en aangekocht. De samenwerkingspartners Erve Eme, Erfgoedcentrum Zutphen, Musea Zutphen, Team Archeologie van de gemeente Zutphen en Erfgoed Gelderland voeren gezamenlijk deze dienst regionaal uit.

Onderzoek

Een onderzoek dat geregeld op de agenda in 2020 terugkeerde was Hlstory. Erfgoedcentrum Zutphen participeert in dit Europese consortium dat is opgetuigd voor de ontwikkeling van een app om gesproken verhalen op te halen. Hoogtepunt in dit traject waren de tests in het najaar, onder andere bij het Nationaal Ouderenfonds in Amersfoort. De app wordt op basis van de testresultaten verder verbeterd. Op www.hi-story.eu is de voortgang te zien, net als welke internationale partijen hierbij zijn betrokken.

Een van de overige interessante onderzoeken in 2020 was dat van John Stienen naar de sterfte op het Groot Graffel tijdens de Tweede Wereldoorlog. In *Zutphense Pracht 17* verscheen hierover een eerste artikel.

Activiteiten

De meest opvallende (datumgebonden) activiteiten in 2020:

- Ooggetuigen vertellen, een serie interviews bij B-FM over de bevrijding van Zutphen
- Webexpositie over de bevrijding van Zutphen (januari tot mei 2020)
- Boekpresentatie Nieuwstadskerk (23 januari 2020)
- Boekpresentatie Hof van Heeckeren (30 januari 2020)
- Herdenking Walraven van Hall ("Bankier van het verzet") (11 februari 2020)
- Winteropenstelling Burgerzaal en Wijnhuistoren (18 februari 2020)
- Alle bouwdoosjes Zutphen 1990-2010 digitaal (27 februari 2020)
- Gemeente Berkelland haalt grenssteen op bij museum (3 maart 2020)
- Boek *God, geld en gebeente* over de Walburgiskerk (3 maart 2020)
- Webtentoonstelling Brieven aan mijn ouders (vanaf maart 2020)
- Boekpresentatie *Een Zutphens oorlogsdagboek, Piet Dullaert* (1 april 2020)
- Regionaal Archief Zutphen behaalt certificaat voor betrouwbaar digitaal archief (3 april 2020)
- Klokken Vieren Vrijheid (5 april 2020)
- Vlaggen voor de vrijheid (14 april 2020)
- Burgerzaal weer open (4 juni 2020)
- Hanzekwartet (15 juli 2020)
- Tentoonstelling Wij zijn vrij (22 juli – 30 augustus 2020)

- Buitenexpositie op het 's Gravenhof '75 jaar geleden op deze plek...' (22 juli – 30 augustus 2020)
- Ondertekening samenwerkingsovereenkomst ArcheoHotspot (28 september 2020)
- Tentoonstelling Waarom schrijf je me niet (30 september 2020)
- Scheurkalender Zutphen (najaar 2020)
- Onverwachte vondsten uit de Tweede Wereldoorlog in Warnsveld (21 december 2020)

Communicatie

Om over de hiervoor genoemde en andere onderwerpen te communiceren, hebben we in 2020 onder andere de volgende kanalen ingezet:

- Facebook
- Instagram
- Twitter
- YouTube
- Nieuwsbrief Erfgoedcentrum Zutphen
- *Zutphense Pracht*, magazine over erfgoed (inclusief een special over de bevrijding van Zutphen)
- www.erfgoedcentrumzutphen.nl
- www.zutphen1485.nl
- www.zutphen.nl
- www.inzutphen.nl
- www.mijngelderland.nl

Erfgoedportal [Erfgoedcentrumzutphen.nl](http://www.erfgoedcentrumzutphen.nl)

De rode draad die de erfgoedpartners met elkaar en met het publiek verbindt is de portal www.erfgoedcentrumzutphen.nl. De portal wordt steeds beter gevonden. In 2019 trok Erfgoedcentrumzutphen.nl 42.531 bezoekers, in 2020 is dat aantal met ruim 37 procent gestegen naar 58.385. Er werden meer dan een miljoen paginaweergaven geteld.

Op het domein van de bouwvergunningen (Bouwdossiers.erfgoedcentrumzutphen.nl) is het groeipercentage nog groter: van 3.960 bezoekers in 2019 naar 11.463 bezoekers in 2020. Deze toename is logisch te verklaren doordat veel meer bouwdossiers zijn gedigitaliseerd en de digitale dienstverlening vanwege corona urgenter werd.

Sociale media

Via Twitter, Facebook en Instagram hebben we ook veel mensen bereikt. De aantallen volgers zijn gestegen en we hebben een veelvoud daarvan bereikt met de regelmatige berichten (circa 254 posts op Facebook en op Twitter en Instagram ongeveer evenveel).

Persaandacht

Tevens hebben we veel media-aandacht gehad. Daarvoor verstuurd we gemiddeld minstens één keer per maand een persbericht. Mede daardoor haalde erfgoed in Zutphen geregeld de lokale pers, maar ook de landelijke, zoals de Erfgoedstem en zelfs de NOS.

Nieuwsbrieven

Bovendien verstuurd we drie nieuwsbrieven. Het aantal abonnees groeide van 493 in december 2019 naar 614 in december 2020.

Met de overname van de bekende geschiedenis-methode Sprekend Verleden begaf Walburg Pers zich op de educatieve markt. Voor het examenjaar 2021 wordt de zevende druk gebruikt. De afbeelding is van de vijfde druk uit 2011 (inv.nr. 1855).

Bijlagen

Bijlage 1 Archiefaanwinsten

Vrijwel elke aanwinst krijgt bij binnenkomst een aanwinstnummer. Alleen heel kleine en triviale aanwinsten (bijvoorbeeld een foldertje of losse foto) worden niet geregistreerd. De aanwinst wordt toegerekend aan een zorgdrager (Brummen, Lochem of Zutphen). Een nieuw archief krijgt een uniek archiefnummer; aanvullingen worden ondergebracht bij bestaande archieven. De kolom "Meter" vermeldt de omvang in strekkende meter bij verwerving, niet na verwerking.

Aanwinstnr.	Zorgdrager	Omschrijving	Archiefnr.	Meter
202001	Zutphen	Foto's familie Volkersz (20 ^e eeuw)	0386	0,01
202002	Zutphen	Aanvulling archief Coördinatiecommissie Zutphen-Shrewsbury (20 ^e eeuw)	0014	0,40
202003	Zutphen	Aanvullingen op collectie Tweede Wereldoorlog, ontvangen van Jan Kreijenbroek	0263	0,10
202004	Zutphen	Documentatie Korps Zutphen Leger des Heils	0496	0,05
202005	Zutphen	Gastenboek Theatergroep Woest Oost	0263	0,05
202006	Zutphen	Archivalia Vrouwenvereniging Op de Mars (circa 1940)	0144	0,05
202007	Zutphen	Fotoalbum Hervormde Vrouwenvereniging Zutphen (circa 1975-1985)	0451	0,05
202008	Zutphen	Fotoalbum afscheid mevrouw Bonting (1984)	0451	0,05
202009	Zutphen	Fotoalbum Wijkraad De Hoven (2000)	0451	0,05
202010	Zutphen	Foto's Firma STURKA (20 ^e eeuw)	0196	0,10
202011	Zutphen	Archief kunstenaarsechtpaar De Voogd-Duval (circa 1970-2018)	0527	10,00
202012	Zutphen	Fotoalbums Zutphen 20 ^e eeuw ontvangen oud-directeur Gemeentewerken	0451	0,10
202013	Lochem	Archivalia restauratie Gudulakerk (circa 1960-2000)	1047	1,00
202014	Zutphen	Zutphense Orkest Vereniging (circa 1962-2020)	0529	2,50
202015	Brummen	Archivalia ABTB, afdeling Brummen en Begraafenisfonds Rhienderen (20 ^e eeuw)	2060	0,05
202016	Zutphen	Tijdschrift <i>De Frontloupe</i> (1944-1945)	0263	0,12
202017	Zutphen	Foto's vernieuwing Spittaalbrug (circa 1945-1960)	0451	0,05
202018	Lochem	Archivalia Het Hungerink te Eefde (20 ^e eeuw)	5019	0,01
202019	Lochem	Affiche Oranjevereniging Eefde (1910) en foto sluis bij Eefde (20 ^e eeuw)	5019	0,01
202020	Zutphen	Aanvulling archief Coördinatiecommissie Zutphen-Satu Mare (1970-2014)	0042	0,20
202021	Zutphen	Correspondentie directeur Dienst Landerijen (1950-1965)	0003	0,12
202022	Lochem	Archief Vrouwenvereniging Tesselschade Arbeid Adelt (1900-2018)	1125	0,40
202023	Zutphen	Aanvulling archief Van Rees (19 ^e en 20 ^e eeuw)	0304	0,50

202024	Zutphen	Archivalia A.C. Mijs, directeur Spaarbank Vereniging (1940-1970)	0263	0,05
202025	Zutphen	Archivalia Anne Flokstraschool te Zutphen (20 ^e eeuw)	0531	0,30
202026	Zutphen	Archivalia rijtuigenmakerij Leuverman te Zutphen (1908-1936)	0144	0,01
202027	Zutphen	Dagboek en andere archivalia van H.A. van Langen (1940-1947)	0263	0,10
202028	Zutphen	Suikerzakje Groot Graffel	3046	0,01
202029	Zutphen	Aanvulling archief Christelijke Gereformeerde Kerk te Zutphen (20 ^e eeuw)	0087	0,20
202030	Zutphen	Boekje over <i>De Frontloupe</i>	0263	0,01
202031	Zutphen	Documentatie over Coberco (jaren 1980)	0451	0,10
202032	Lochem	Archief Lochems Mannenkoor (1935-2000)	1126	1,10
202033	Zutphen	Archief Openbare Bibliotheek Zutphen (20 ^e eeuw)	0533	10,00
202034	Zutphen	Archief Galerie Achter de Boeken (2009-2013)	0532	0,10
202035	Zutphen	Aanvulling archief Coördinatiecommissie Zutphen-Satu Mare (1990-2014)	0042	0,25
202036	Zutphen	Foto's familie Snatager (20 ^e eeuw)	0144	0,12
202037	Zutphen	Aanvulling op archief WalburgPers (2010-2018)	0517	25,00
202038	Lochem	Archief Lochemse Evenementen Organisatie (circa 1970-2010)	1127	3,00
202039	Zutphen	Archief Stichting Gelre Werkt (2019)	0534	0,2 Gb*
202040	Zutphen	Archief Het Plein (2010-2018)	0528	3,0 Gb*
202041	Zutphen	Fotocollectie RK-parochie (20 ^e eeuw)	0067	0,50
202042	Lochem	Archief Jong Gelre Lochem (20 ^e eeuw)	1129	1,20
202043	Lochem	Archief Jong Gelre Laren (20 ^e eeuw)	1130	1,50
202044	Lochem	Filmcollectie van HG Lochem waaronder de collectie van de voormalige Lochemse Filmclub (20 ^e eeuw)	1124	1,25

* In digitale vorm overgedragen.

Bijlage 2 Specificaties archiefonderzoek en scanning on demand

Aantal aanvragen naar papieren dossiers in de studiezaal:*

Gemeente	Aantal
Brummen	28
Lochem	68
Zutphen	243
Totaal	339

* Dit is zonder bouwvergunningen. Eén aanvraag kan meerdere dossiers betreffen, tot wel tien stuks of meer.

Meest aangevraagde papieren archieven per gemeente:

Gemeente	Archief (archieffnummer)	Aanvragen	Dossiers
Brummen	Notarisakten Brummen (2068)	7	23
Lochem	Gemeente Lochem 1935-1971 (1003)	12	42
Zutphen	Gemeente Zutphen 1920-1980 (0003)	20	48

Herkomst bezoekers aan studiezaal:*

Gemeente	Aantal
Brummen	44
Lochem	19
Zutphen	74
Buiten dienstverleningsgebied	70
Totaal	207

* Aantal bezoekers die in 2020 minstens één keer in de studiezaal archiefstukken aangevraagd hebben.

Opvragen papieren bouwvergunningen door burgers:

Gemeente	Aantal
Brummen	211
Lochem	nvt
Zutphen	110

Opvragen bouwvergunningen via e-loket door burgers:*

Gemeente	Aantal
Brummen	n.v.t.
Lochem	1.680
Zutphen	1.367

* In de loop van dit verslagjaar kwamen de dossiers van de gemeente Zutphen en een groot deel van de dossiers van de voormalige gemeente Warnsveld beschikbaar. Voor de gemeente Lochem was de gehele collectie sinds 2019 beschikbaar.

Scanning on demand:*

Gemeente	Aantal aanvragen	Aantal scans
Brummen	60 (39)	728 (908)
Lochem	67 (76)	6.866 (8.519)
Zutphen	314 (274)	11.136 (7.995)
Totaal	412 (389)	19.249 (17.422)

** Tussen haken de gecorrigeerde aantallen in 2019. Het aantal scanopdrachten steeg in het verslagjaar verder nadat vanaf 1 januari 2019 de scantarieven werden losgelaten. Geïnteresseerden konden vanaf dat moment per maand twee inventarisnummer gratis laten scannen. Tot de populairste bronnen behoorden dit verslagjaar de Zutphense notariële akten, het archief van de Familievereniging Van Hasselt, het Oud Archief Zutphen en de Brummense bouwvergunningdossiers.*

Bijlage 3 Financieel resultaat 2020

Inkomsten:

Kostenpost	Begroot primitief	Begroot na wijziging	Realisatie
Archiefbeheer	€ 147.100,00	€ 167.100,00	€ 165.038,75
Totaal inkomsten	€ 147.100,00	€ 167.100,00	€ 165.038,75

Mutaties reserves (onttrekking aan een reserve):

Kostenpost	Begroot primitief	Begroot na wijziging	Realisatie
Mutaties reserves	-	€ 40.300,00	€ 19.106,15

Uitgaven:

Kostenpost	Begroot primitief	Begroot na wijziging	Realisatie
Huisvestingskosten	€ 64.500,00	€ 62.200,00	€ 57.667,88
Digitale dienstverlening	€ 64.700,00	€ 50.100,00	€ 47.738,02
PR en Educatie	€ 8.000,00	€ 6.500,00	€ 5.084,90
Bibliotheek	€ 1.000,00	€ 1.500,00	€ 393,56
Restauratie & Conservering	€ 5.200,00	€ 4.600,00	€ 4.032,27
Overige personeelskosten	€ 2.100,00	€ 1.100,00	€ 183,17
Overige kosten	€ 18.900,00	€ 16.200,00	€ 15.264,21
Archiefinspectie	€ 4.000,00	€ 1.800,00	€ 1800
E-depot Zutphen	€ 40.000,00	€ 38.400,00	€ 35.961,69
Onderhoud Stadsarchief	€ 19.900,00	€ 60.200,00	€ 39.740,77
Apparaatskosten	€ 16.400,00	€ 16.400,00	€ 16.260,30
Totaal uitgaven	€ 244.700,00	€ 259.000,00	€ 224.126,77

Toelichting:

- De salariskosten voor team RAZ bedroegen € 618.346. Bij het team RAZ zijn de medewerkers van het Programma Erfgoed ondergebracht. De teamleider is in deze cijfers niet meegerekend. Tevens werden tijdelijke medewerkers ingehuurd.
- De hier vermelde inkomsten betreffen het archiefbeheer dat RAZ uitvoert voor de gemeenten Brummen en Lochem. Deze inkomsten zijn (uitgezonderd de post E-depot) niet direct gerelateerd aan de uitgaven.
- In 2020 zijn extra bezuinigingsmaatregelen geweest. Voor het RAZ hield dit een afname van het beschikbare budget in met € 16.000.

- Er was begroot aan uitgaven € 259.000 (exclusief salarislasten) terwijl er daadwerkelijk € 224.127 werd uitgegeven waardoor een voordelig resultaat werd geboekt van € 35.573. Dit resultaat werd vooral bereikt door:
 - Minder uitgaven aan onderhoud (€ 21.200 minder dan begroot). Omdat de uitgaven voor onderhoud grotendeels gedekt worden uit de reserve groot onderhoud hield dit ook een lagere onttrekking (post mutaties reserves, € 21.200 nadeel) aan de reserve in. Per saldo heeft dit dus geen invloed op het totale resultaat (inkomsten, uitgaven en reserves).
 - Een lagere premie brandverzekering (€ 7.000).
 - Op meerdere budgetten werden kleinere bedragen overgehouden.